

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 120/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. Z., T., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 150/2007 a jeho rozsudkom č. k. 30 P 150/2007-73 z 27. októbra 2008 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 74/2008 a jeho rozsudkom č. k. 5 CoP 74/2008-107 z 11. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2009 doručená sťažnosť J. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného

súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 150/2007 a jeho rozsudkom č. k. 30 P 150/2007-73 z 27. októbra 2008 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 74/2008 a jeho rozsudkom č. k. 5 CoP 74/2008-107 z 11. februára 2009 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

Zo sťažnosti, k nej pripojených príloh a spisu okresného súdu sp. zn. 30 P 150/2007 vyplynulo, že rozsudkom okresného súdu č. k. 21 C 80/2006-69 zo 6. marca 2007 bolo rozvedené manželstvo sťažovateľa a Z. Z., rod. L., z ktorého pochádza maloletý F. Z. Uvedeným rozsudkom bol syn F. na čas po rozvode zverený do osobnej starostlivosti matky a styk otca bol upravený tak, že je oprávnený stretávať sa s mal. F. každý párnny týždeň od soboty od 10.00 h do nedele do 17.00 h, každý párnny rok počas celých jarných prázdnin v čase od prvého dňa jarných prázdnin od 10.00 h do posledného dňa jarných prázdnin do 17.00 h, počas letných prázdnin v čase od 1. júla od 10.00 h do 31. júla do 17.00 h, v každom nepárnom roku počas veľkonočných sviatkov v čase od Veľkonočného piatku od 10.00 h do Veľkonočného pondelka do 17.00 h, počas letných prázdnin v čase od 1. augusta od 10.00 h do 31. augusta do 17.00 h a v čase zimných prázdnin v čase od 24. decembra od 10.00 h do posledného dňa zimných prázdnin do 17.00 h. Rozsudok sa stal právoplatným a vykonateľným 28. apríla 2007.

Sťažovateľ v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 26. novembra 2007 a v podaní z 20. decembra 2007 požiadal okresný súd o úpravu styku s maloletým synom rozširujúcim spôsobom tak, aby mal právo stýkať sa so svojím synom každý týždeň v čase od piatku od 18.00 h do nedele do 18.00 h. Každý párnny rok počas celých jarných prázdnin od 10.00 h prvého dňa prázdnin do nedele do 18.00 h posledného dňa prázdnin, počas letných prázdnin od 1. júla od 10.00 h do 31. júla do 18.00 h, počas celých jesenných prázdnin od 10.00 h prvého dňa prázdnin do 18.00 h posledného dňa prázdnin. Každý nepárny rok počas veľkonočných sviatkov od 10.00 h Veľkonočného piatku do 18.00 h Veľkonočného pondelka, počas celých polročných prázdnin od 10.00 h prvého dňa prázdnin do 18.00 h posledného dňa prázdnin, počas letných prázdnin od 1. augusta od 10.00 h do 31. augusta do 18.00 h, počas celých vianočných prázdnin od prvého dňa prázdnin do 18.00 h posledného dňa prázdnin. Sťažovateľ okresný súd žiadal aj o umožnenie styku

s maloletým synom mimo určeného času, na účely kultúrneho a športového vyžitia, ak si to bude žiadať sám maloletý. Svoje návrhy odôvodnil skutočnosťou, že má svojho syna veľmi rád, majú spolu veľmi dobrý vzťah a chce sa podieľať na jeho výchove a zdravom telesnom a duševnom vývoji rovnakou mierou ako matka. Súdom určený rozsah styku s maloletým považuje za nedostatočný a v dôsledku toho, že matka dieťaťa odmieta akúkoľvek dohodu o styku s dieťaťom mimo súdom určeného času, podal sťažovateľ okresnému súdu návrh na určenie styku s maloletým rozširujúcim spôsobom a trval aj na podanom návrhu z 24. apríla 2007, v ktorom žiadal, aby mu súd zveril maloletého do jeho osobnej starostlivosti na čas rovnajúci sa polovici doby, ktorá uplynula od 10. apríla 2007 do doby, keď rozsudok o rozvoze manželstva nadobudol právoplatnosť, t. j. celkovo deväť dní. Matka maloletého požiadala okresný súd o zúženie styku sťažovateľa so synom.

Okresný súd rozsudkom č. k. 30 P 150/2007-73 z 27. októbra 2008 po vykonanom dokazovaní – vypočutí účastníkov, na základe správy psychológa referátu poradensko-psychologických služieb Ú. v T. a záverov kolízneho opatrovníka - návrh otca na zmenu v úprave styku s maloletým, ako aj návrh matky zamietol. Proti rozsudku podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu 19. novembra 2008 odvolanie. Dňa 24. novembra 2008 podala odvolanie aj matka maloletého F., ktoré jej právna zástupkyňa doplnila 10. februára 2009.

Okresný súd postúpil spis 12. decembra 2008 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd rozsudkom č. k. 5 CoP 74/2008-107 z 11. februára 2009 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Podľa tvrdení sťažovateľa označenými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva priznaného čl. 41 ods. 4 ústavy, a to tým, že - mu bolo neprimerane obmedzené právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, - súdy nevykonali dokazovanie navrhované kolíznym opatrovníkom a ním, čím nebolo dodržané právo rovnosti v tom, že psychológ mal vyhodnotiť správanie dieťaťa vo vzťahu k matke a k otcovi, tak ako to navrhoval kolízny opatrovník.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 150/2007 a jeho rozsudkom č. k. 30 P 150/2007-73 z 27. októbra 2008, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 74/2008 a jeho rozsudkom č. k. 5 CoP 74/2008-107 z 11. februára 2009, zruší napadnuté rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu a prizná mu trovy konania.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 30 P 150/2007 a jeho rozhodnutiu č. k. 30 P 150/2007-73

z 27. októbra 2008, ústavný súd konštatuje, že nie je daná právomoc ústavného súdu o tejto časti sťažnosti konať a rozhodnúť.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade bolo proti uzneseniu okresného súdu prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v odvolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu využil a o jeho odvolaní rozhodol krajský súd. Z uvedeného dôvodu sa touto časťou sťažnosti ústavný súd nemohol zaoberať.

Odlišná je situácia v tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 5 CoP 74/2008. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Rodičovské práva a povinnosti patria, tak ako to uvádza aj sťažovateľ, obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že svoje deti vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletých detí. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rieši v určitých špecifických situáciách osobitne, tak ako to predpokladá čl. 51 ods. 1 ústavy. Zákon o rodine preferuje dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 24 ods. 2, § 25 ods. 1, § 35 a § 36 zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 26/05 vyslovil právny názor, že právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie k obmedzeniu práv rodičov, ale práve naopak, prostredníctvom tejto úpravy sa prispieva k ich garancii, a preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 ústavy.

Z okolností preskúmavanej veci vyplýva, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu jeho rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy by mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti s porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy nenamietal, z uvedeného dôvodu preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2010